



**Republica Moldova**  
**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

**DECIZIE**  
**DE INADMISIBILITATE**

*a sesizării nr. 15g/2024*

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (13) din Legea  
insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

*(achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului și compensarea  
cheltuielilor aferente care se trec în mod solidar în obligația organelor  
de conducere ale debitorului [2])*

CHIȘINĂU

4 iunie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,  
dnei Viorica PUICA,  
dlui Nicolae ROȘCA,  
dlui Serghei ȚURCAN,  
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,  
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 26 ianuarie 2024,  
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,  
Având în vedere actele și lucrările dosarului,  
Deliberând la 4 iunie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

## ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (13) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Nicolae Frumosu, în dosarul nr. 2ri-612/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de doamnele judecătore Olga Cojocaru și Steliana Iorgov și dl judecător Eugeniu Clim de la Curtea de Apel Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

### **A. Circumstanțele litigiului principal**

3. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău din 1 februarie 2019, a fost constatăată insolvența debitorului „Lastercom” SRL cu aplicarea procedurii falimentului simplificat. Ca efect al hotărârii menționate, a fost retras dreptul de administrare a societății debitoare deținut de dna Liuba Leșco, iar în calitate de lichidator a fost desemnat dl Vasile Șeremet, administrator autorizat.

4. La 9 iunie 2022, dl lichidator Vasile Șeremet a formulat o cerere privind încasarea de la membrii organelor de conducere ale debitorului a onorariului fix pentru perioada exercitării atribuțiilor de lichidator și a cheltuielilor aferente acestei perioade. În cererea sa, lichidatorul a argumentat că ex-administratorul, fondatorul și asociatul debitorului se fac culpabili de insolvența „Lastercom” SRL.

5. Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău din 21 septembrie 2023, cererea lichidatorului a fost respinsă. Ne fiind de acord cu această încheiere, dl Vasile Șeremet a contestat-o cu recurs, la 25 septembrie 2023.

6. La 15 ianuarie 2024, dl avocat Nicolae Frumosu a ridicat, în interesele dnei Liuba Leșco, excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (13) din Legea insolvenței, în partea omisiunii de reglementare a unui mecanism pentru recuperarea cheltuielilor de insolvență și a încasării onorariului fix al administratorului/lichidatorului, în situația în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri, iar membrilor organelor de conducere nu le este imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului.

7. Prin Încheierea din 16 ianuarie 2024, Curtea de Apel Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

## **B. Legislația pertinentă**

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

### **Articolul 23**

#### **Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle**

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

### **Articolul 46**

#### **Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia**

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

### **Articolul 54**

#### **Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

9. Prevederile relevante ale Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

### **Articolul 70**

#### **Remunerarea administratorului/lichidatorului. Compensarea cheltuielilor**

„(1) Pentru îndeplinirea funcțiilor, administratorul/lichidatorul are dreptul la remunerație și la compensarea cheltuielilor aferente.

(2) Remunerația administratorului/lichidatorului se constituie din onorarii fixe și onorarii de succes sub formă procentuală și se achită în monedă națională, inclusiv în cazul în care remunerația se determină în funcție de creanțe/sume în valută străină.

(3) Cuantumul onorariului fix al administratorului/lichidatorului se stabilește de către comitetul creditorilor ori, în cazul în care acesta nu este constituit, de către adunarea creditorilor prin negocieri. Acest cuantum nu poate fi mai mic de coeficientul mediu de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariului de funcție al conducătorilor încadrați în unități care nu aplică sistemul de salarizare bazat pe rețeaua tarifară unică de salarizare, înmulțit la cuantumul minim garantat al salariului din sectorul real la unitățile cu autonomie financiară.

(4) Onorariul fix stabilit pentru administrator/lichidator se plătește lunar din patrimoniul debitorului.

(5) Comitetul creditorilor sau, după caz, adunarea creditorilor, după primul an de la emiterea hotărârii de intentare a procedurii de insolvență, poate decide reducerea cuantumului onorariului fix al administratorului/lichidatorului, dar nu mai jos decât coeficientul minim de multiplicare, recomandat pentru stabilirea salariului de funcție al conducătorilor încadrați în unități care nu aplică sistemul de salarizare bazat pe rețeaua tarifară unică de salarizare, înmulțit cu cuantumul minim garantat al salariului din sectorul real la unitățile cu autonomie financiară.

(6) Independent de valoarea onorariului fix sau a onorariului de succes, comitetul creditorilor ori, în cazul în care acesta nu este constituit, adunarea creditorilor poate decide asupra acordării unei plăți unice în favoarea administratorului/lichidatorului în cazul în care propune un plan de restructurare acceptat și confirmat.

[...]

(12) Cheltuielile aferente procedurii instituite prin prezenta lege, inclusiv cheltuielile de publicare, notificare, convocare și comunicare a actelor de procedură efectuate de către administrator/lichidator vor fi suportate din patrimoniul debitorului.

**(13) În cazul în care se constată că debitorul nu dispune de bunuri sau că bunurile lui nu pot acoperi cheltuielile procedurii de insolvență sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum și compensarea cheltuielilor aferente se trec în mod solidar, prin încheiere judecătorească, în obligația organelor de conducere ale debitorului consemnate la art.247. Încheierea judecătorească se emite cu citarea administratorului/lichidatorului, a membrilor organelor de conducere ale debitorului în a cărui obligație se cere trecerea acoperirii cheltuielilor masei debitoare, a președintelui comitetului creditorilor. Încheierea poate fi atacată cu recurs de persoanele vizate în ea. Neprezentarea părților citate legal nu împiedică examinarea cauzei.**

[...]”.

## Articolul 247

### Membrii organelor de conducere ale debitorului

„(1) În sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfășoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei țărănești (de fermier), administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare, contabilii.

(2) Prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care dețineau funcțiile respective la data intentării procesului de insolvență, precum și celor care au deținut aceste funcții pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului.”

## Articolul 248

### Răspunderea membrilor organelor de conducere ale debitorului

„(1) La cererea administratorului insolvenței/lichidatorului, a comitetului creditorilor sau a oricărui creditor care are interes legitim, instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de membrii organelor de conducere și/sau de supraveghere, precum și de orice altă persoană, care i-au cauzat insolvența prin una dintre următoarele acțiuni:

- a) folosirea bunurilor sau creditelor debitorului în interes personal;
- b) desfășurarea unei activități comerciale în interes personal sub acoperirea debitorului;
- c) majorarea fictivă a pasivelor debitorului și/sau deturnarea (ascunderea) unei părți din activul debitorului;
- d) procurarea de fonduri pentru debitor la prețuri exagerate;

e) ținerea unei contabilități fictive sau contrare prevederilor legii, precum și contribuirea la dispariția documentelor contabile, a documentelor de constituire;

f) dispunerea continuării unei activități a debitorului care îl duce în mod vădit la incapacitate de plată;

g) dispunerea, în luna precedentă încetării plăților, de a se plăti cu preferință unui creditor în dauna celorlalți creditori;

h) nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolabilitate conform prevederilor art.14;

i) comiterea cu intenție a altor fapte care au cauzat insolabilitatea debitorului.

(2) Aplicarea prevederilor alin.(1) nu exclude aplicarea față de debitor a unor sancțiuni contravenționale sau pedepse penale pentru fapte ce constituie contravenții sau infracțiuni. În acest sens, la cererea comitetului creditorilor, administratorul/lichidatorul transmite organelor procuraturii toate documentele spre a fi examinate la obiectul existenței de motive (fapte) ce ar putea angaja urmărirea penală a debitorului sau a membrilor organelor lui de conducere.

(4) În caz de pluralitate, răspunderea persoanelor prevăzute la alin.(1) este solidară, cu condiția ca apariția stării de insolabilitate să fie actuală sau anterioară perioadei în care și-au exercitat mandatul ori au deținut poziția ce ar fi putut cauza insolabilitatea debitorului. Persoanele în cauză se pot apăra de solidaritate dacă, în organele colegiale de conducere ale debitorului, s-au opus actelor sau faptelor care au cauzat insolabilitatea sau dacă au lipsit de la luarea deciziilor care au cauzat insolabilitatea și au făcut să se consemneze, ulterior luării deciziei, opoziția lor la aceste decizii.

(5) Termenul de prescripție pentru acțiunea prevăzută la alin.(1) este de 3 ani. Termenul începe să curgă de la data în care a fost cunoscută sau trebuia să fie cunoscută persoana care a cauzat insolabilitatea, dar nu mai târziu de 2 ani de la data hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate.

(6) În toate cazurile, asupra acțiunii prevăzute la alin.(1), instanța de insolabilitate se pronunță prin hotărâre, care poate fi contestată cu apel de persoanele vizate în ea.”

## ÎN DREPT

### **A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate**

10. Autorul excepției menționează că norma contestată prevede că, în cazul în care debitorul insolabil nu dispune de bunuri sau bunurile lui nu acoperă cheltuielile procedurii de insolabilitate sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum și compensarea cheltuielilor aferente ale acestuia, pot fi puse în sarcina membrilor organelor de conducere ale debitorului, așa cum sunt prevăzuți de articolul 247 din Legea insolabilității. Se afirmă în sesizare că Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 16 din 9 iunie 2020, a stabilit că obligația de compensare a cheltuielilor stabilită de această normă poate fi aplicată doar în privința membrilor organelor de conducere ale debitorului cu condiția că se demonstrează culpa acestora la apariția stării de insolabilitate a societății debitoare.

11. Autorul excepției menționează că norma contestată nu stabilește un mecanism de compensare a cheltuielilor menționate în cazul în care debitorul nu dispune de masă debitoare și nu poate fi demonstrată culpa organelor de conducere ale debitorului la apariția stării de insolabilitate. Autorul notează că, în practică, această omisiune conduce la situația în care onorariul fix al administratorului/lichidatorului, precum și cheltuielile aferente, se încasează din contul membrilor organelor de conducere, *inter alia*, de la administratorii societăților comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii și membrii comisiilor de lichidare,

contabili, fără a fi demonstrată culpa acestora la apariția stării de insolabilitate, așa cum o cere Hotărârea Curții Constituționale. Această omisiune încalcă dreptul de proprietate al membrilor organelor de conducere ale debitorului.

12. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 23, 46 și 54 din Constituție.

## **B. Aprecierea Curții**

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolabilității, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Curtea observă că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 70 alin. (13) din Legea insolabilității. Așa cum rezultă din sesizare și din încheierea instanței, pe rolul Curții de Apel se află cererea de recurs a unui lichidator referitoare la încasarea onorariului fix și a cheltuielilor procedurii de insolabilitate de la membrii organelor de conducere ale debitorului. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Curtea observă că articolul contestat a mai constituit anterior obiect al controlului constituționalității, din perspectiva altor critici.

17. Curtea observă că autorul sesizării a menționat incidența articolelor 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

18. Referitor la incidența articolelor 23 și 54 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție, Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (HCC nr. 8 din 5 aprilie 2022, § 26).

19. În prezenta cauză, Curtea observă că sesizarea este formulată de un avocat în interesul unui membru al organului de conducere al debitorului insolabil de la care se pretinde încasarea remunerației administratorului insolabilității/ lichidatorului și a cheltuielilor avansate în procesul de insolabilitate.

20. Autorul sesizării susține că i se încalcă dreptul de proprietate protejat de articolul 46 din Constituție, deoarece el nu a fost recunoscut culpabil în insolabilitatea debitorului. Astfel, în argumentarea sa el menționează că în prezent nu există un cadru legal care să reglementeze modul de achitare a remunerației administratorului insolabilității și de restituire a eventualelor cheltuieli avansate de acesta în cazul în care debitorul nu are bunuri și nici nu există persoane cărora le-ar fi imputabilă starea de insolabilitate a debitorului. Respectiv, dacă un astfel de cadru legal ar fi existat, administratorul insolabilității în cauza pendinte nu s-ar fi adresat cu o cerere în instanță de încasare a remunerației fixe și a eventualelor cheltuieli ale procesului din contul membrilor organelor de conducere. Așadar, argumentele

autorului sesizării se referă la omisiunea de a reglementa modul de achitare a onorariului administratorului insolvenței, și nu la argumentarea contradicției dintre eventuala omisiune de reglementare și dreptul său de proprietate protejat de norma constituțională. Curtea reține că din eventuala soluție dată de Curte nu ar profita autorul sesizării, ci administratorul/lichidatorul debitorului insolvent. Așadar, Curtea reține că pretinsa problemă de constituționalitate pe care o ridică autorul sesizării nu-l vizează în mod direct.

21. Curtea subliniază că poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa poate fi favorabilă situației autorului excepției. În caz contrar, acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia (DCC nr. 51 din 19 aprilie 2022, § 29; DCC nr. 54 din 19 aprilie 2022, § 32).

22. Totuși, examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că articolul 70 alin. (13) din Legea insolvenței prevede că, în cazul în care se constată că debitorul insolvent nu dispune de bunuri sau valoarea bunurilor acestuia nu pot acoperi cheltuielile procedurii de insolvență sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum și compensarea cheltuielilor aferente se trec în mod solidar, prin încheiere judecătorească, în obligația organelor de conducere ale debitorului consemnate la articolul 247 din Legea insolvenței. Totodată, Curtea reține că la aplicarea acestei norme participanții la procesul de insolvență și instanța de judecată trebuie să aibă în vedere constatările și considerentele Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 9 iunie 2020.

23. Prin Hotărârea nr. 16 din 9 iunie 2020 Curtea a declarat constituțional articolul 70 alin. (13) din Legea insolvenței în măsura în care membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvent le este demonstrată culpa la apariția stării de insolvență. Astfel, Curtea a reținut, la acel moment, că Legea insolvenței institua o prezumție a culpei membrilor organelor de conducere, având în vedere obligația lor de a achita remunerarea administratorului insolvenței sau a lichidatorului și cheltuielile acestor subiecte în legătură cu administrarea activității debitorului în perioada procedurii de insolvență și/sau lichidare. Curtea a notat că membrii organelor de conducere ar întâmpina, în asemenea situații, obstacole insurmontabile, pentru că Legea insolvenței nici măcar nu pretinde existența unei legături cauzale între insolvență sau faliment și caracterul culpabil al acțiunilor sau al inacțiunilor lor. Curtea a reținut că principiul echilibrului corect nu trebuie să presupună existența unei sarcini individuale și excesive pentru persoane. Persoanele trebuie să aibă parte de garanții efective și adecvate în eventualitatea abuzurilor (*e.g.*, unii membri ai organelor de conducere nu trebuie să răspundă patrimonial prin acoperirea onorariului și a cheltuielilor administratorului sau lichidatorului atunci când insolvența a fost provocată de alți membri ai organelor de conducere). Curtea a subliniat că asemenea măsuri rigide defavorizează *de plano* dreptul de proprietate al membrilor organelor de conducere (§§ 73-74).

24. În concluzie, Curtea reiterează că în cazul în care se constată că debitorul nu dispune de bunuri sau că bunurile lui nu pot acoperi cheltuielile procedurii de

insolvabilitate sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum și compensarea cheltuielilor aferente se trec în mod solidar, prin încheiere judecătorească, în obligația organelor de conducere ale debitorului în măsura în care le este demonstrată culpa la apariția stării de insolvabilitate.

25. Totodată, autorul excepției menționează că instanțele de apel la aplicarea normelor menționate de mai multe ori au dispus că la punerea în balanță a drepturilor concurente dreptul de proprietate al administratorului insolvabilității are o pondere mai mare decât dreptul de proprietate al membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil și, respectiv, pun în sarcina ultimilor obligația de a compensa cheltuielile aferente procedurii de insolvabilitate în condițiile normei contestate, fără a demonstra culpa lor la apariția stării de insolvabilitate a debitorului insolvabil, așa cum a prevăzut Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 16 din 9 iunie 2020.

26. Analiza deciziilor anexate<sup>1</sup> de autorul excepției de neconstituționalitate la sesizarea sa permite Curții să rețină că, în mai multe cazuri, Curtea de Apel Chișinău a casat încheierile instanțelor de fond bazate pe considerentele Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 9 iunie 2020 și în care nu s-a demonstrat culpa administratorului statutar în apariția stării de insolvabilitate a debitorului, și a dispus încasarea onorariului și a cheltuielilor aferente ale administratorului insolvabilității/lichidatorului din contul membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, fără ca aceștia să aibă vreo culpă în apariția stării de insolvabilitate a debitorului și chiar fără ca aceștia să fie subiecți sau participanți ai procesului de insolvabilitate.

27. Curtea de Apel Chișinău, în motivarea deciziilor sale, menționează foarte clar că Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 9 iunie 2020 „trezește incertitudinea administratorilor autorizați dacă vor fi sau nu remunerați pentru munca efectiv depusă”, și prin analize detaliate și invocarea unor norme din Convenția Europeană a Drepturilor Omului pune în balanță dreptul de proprietate al administratorului insolvabilității/lichidatorului (participant la procesul de insolvabilitate) cu dreptul de proprietate al membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil (care, de regulă, nu sunt participanți la procesul de insolvabilitate și nici nu au calitatea de debitor) și constată că „încasarea remunerației administratorului autorizat doar în cazul stabilirii culpei persoanei în apariția stării de insolvabilitate, de la care această remunerație urmează a fi încasată, prejudiciază dreptul de proprietate al administratorilor autorizați”, și dispune încasarea de la membrii organelor de conducere ale debitorului insolvabil a remunerației administratorului insolvabilității/lichidatorului.

28. Curtea reține că hotărârile de jurisdicție constituțională, prin care se asigură supremația Constituției, sunt incontestabile pentru oricine și obligatorii (HCC nr. 26 din 11 noiembrie 2014, § 70). Respectarea hotărârilor Curții Constituționale este o condiție necesară și esențială pentru buna funcționare a autorităților publice ale statului și pentru afirmarea statului de drept. Decizia de declarare a neconstituționalității face parte din ordinea juridică normativă. Opozabilitatea *erga omnes* a hotărârilor Curții Constituționale implică obligația constituțională a tuturor

<sup>1</sup>[https://cac.instante.justice.md/ro/pigd\\_integration/pdf/421f9ac4-1c02-4c5d-bdbf-9cc737f8e51b](https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/421f9ac4-1c02-4c5d-bdbf-9cc737f8e51b)  
[https://cac.instante.justice.md/ro/pigd\\_integration/pdf/d6dad78a-6dd4-4833-8f5b-107c20f06c29](https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/d6dad78a-6dd4-4833-8f5b-107c20f06c29)  
[https://cac.instante.justice.md/ro/pigd\\_integration/pdf/8d489731-1d87-4c4d-bd9b-d9d0007cb9bc](https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/8d489731-1d87-4c4d-bd9b-d9d0007cb9bc)  
[https://cac.instante.justice.md/ro/pigd\\_integration/pdf/c2a58cbb-e828-4d4b-9d0f-4273e3464c39](https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/c2a58cbb-e828-4d4b-9d0f-4273e3464c39)

autorităților de a aplica întocmai deciziile Curții la situațiile concrete în care normele declarate neconstituționale au incidență (*ibidem*, §§ 72-73). De asemenea, [...] respectarea efectului general obligatoriu al hotărârilor Curții Constituționale nu înseamnă doar a da eficiență dispozitivului acestora, ci și, în egală măsură, considerentelor, respectiv interpretării date de Curtea Constituțională textelor Constituției, or, hotărârea este un întreg, o unitate a considerentelor și dispozitivului (HCC nr. 33 din 10 octombrie 2013, § 41). Conținutul normelor constituționale este cel definit implicit în jurisprudența instanței de jurisdicție constituțională, care are un caracter regulator și constituie izvor de drept prin efectele sale (*ibidem*, § 46).

29. Curtea notează că actele adoptate în cadrul competențelor constituționale exclusive ale Curții Constituționale nu pot fi supuse cenzurii, nici sub aspectul constituționalității, nici în privința legalității, de nicio autoritate publică, inclusiv de instanța de judecată. Constituția nu împuternicește alte autorități publice să examineze o hotărâre a Curții Constituționale și să o considere ca fiind neconstituțională sau ilegală (a se vedea HCC nr. 20 din 9 iulie 2020, §§ 37-38).

30. De asemenea, în legătură cu constatările menționate la §§ 25-29, Curtea consideră oportun de a reitera adresa făcută prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 5 aprilie 2022 pentru a reglementa un mecanism de plată a remunerației administratorului autorizat în procesele de insolvență și de restituire a cheltuielilor avansate de acesta în cazul în care debitorul nu are bunuri.

31. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

### **DECIDE:**

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (13) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Nicolae Frumosu, în dosarul nr. 2ri-612/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**Președinte de ședință**

**Liuba ȘOVA**

*Chișinău, 4 iunie 2024*  
*DCC nr. 53*  
*Dosarul nr. 15g/2024*